

Aprob,

Avocatul Poporului,

Victor Ciorbea

Raport

privind vizita efectuată în Penitenciarul Târgu Jiu, în data de 19.01.2016

Sumar: prezentul Raport întocmit ca urmare a vizitei inopinate la Penitenciarul Târgu Jiu este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

1. Cadrul general și organizarea vizitei
2. Constatările rezultate din vizita efectuată
3. Recomandări

1. Cadrul general și organizarea vizitei

În temeiul art.4, art. 29³ lit. a) și art. 29⁷ alin.(3) din Legea nr.35/1997 privind organizarea și funcționarea Instituției Avocatul Poporului, republicată, modificată și completată, la data de 19.01.2016, a fost efectuată o vizită inopinată în Penitenciarul Târgu Jiu.

Echipa de vizită a fost alcătuită din trei membri, respectiv: _____, consilier la Centrul Zonal Craiova din cadrul Domeniului privind prevenirea torturii al instituției Avocatul Poporului; dr. _____ medic primar medicină de familie, desemnată de Colegiul Medicilor din România și _____, reprezentanta Organizației Neguvernamentale S.O.S. Copiii Gorjului.

Obiectivele vizitei au fost următoarele: verificarea condițiilor de detenție, tratamentul aplicat persoanelor private de libertate, aspecte sesizate în petițiile înregistrate la instituția Avocatul Poporului.

2. Constatările rezultate din vizita efectuată

La data efectuării vizitei se aflau în custodia Penitenciarului Târgu Jiu un număr de 459 de persoane private de libertate, la o capacitate legală de 487 de locuri, gradul de ocupare fiind de 94,25%. Numărul total de paturi instalate era de 554, fiind ocupate 459 (capacitate existentă 82,85%).

Penitenciarul Târgu Jiu este încadrat în categoria penitenciarelor cu regim de executare deschis și semideschis, având în custodie numai deținuți bărbați, cu vârste peste 21 de ani. Pentru perioade scurte penitenciarul custodia și deținuți în regimurile maximă siguranță și închis, sosiți prin transfer pentru afaceri judiciare. La data vizitei persoanele private de libertate erau încadrate pe regimuri, după cum urmează: 394 – semideschis, 64 – deschis, 1 – închis (tranzit).

Unitatea dispunea de cinci secții de deținere (3 regim semideschis și 2 regim deschis), una din secțiile cu regim deschis fiind exterioară (G.A.Z.).

Activitatea Penitenciarului Târgu Jiu era asigurată de un număr de 252 de persoane, angajați ai Administrației Naționale a Penitenciarelor, 32 de posturi fiind vacante. La sectorul operativ, penitenciarul funcționa cu un număr de 160 de persoane angajate, 16 posturi ocupate la sectorul educativ, la cabinetul medical erau 12 posturi ocupate, iar la sectorul administrativ 64 de posturi ocupate.

În cadrul interviurilor cu persoanele private de libertate, acestea au invocat: tratamentele abuzive din partea personalului penitenciarului; condițiile de detenție necorespunzătoare; calitatea necorespunzătoare a hranei; probleme legate de modul de acordare a asistenței medicale; modul de soluționare a unor cereri formulate către conducerea penitenciarului. **Spre exemplu:**

O persoană privată de libertate a declarat că a recurs la refuzul de hrană pentru că nu i s-a respectat regimul de executare. Din verificările efectuate în timpul vizitei a rezultat că deținuții erau repartizați în camerele de detenție cu respectarea prevederilor legale referitoare la cazarea în funcție de regimul de executare. În perioada refuzului de hrană, deținutul a fost cazat în infirmerie, a fost monitorizat, până la încetarea formei de protest. Cât privește rapoartele de incident invocate, într-unul din cazuri instanța de judecată sesizată a decis înlocuirea sancțiunii disciplinare, iar în altul a dispus menținerea hotărârii Comisiei de disciplină a penitenciarului.

Cât privește cazarmamentul din cameră s-a constatat că acesta era corespunzător și curat, iar transportul hranei preparate se efectua cu bidoane de inox, prevăzute cu capac. La degustarea hranei de către membrii echipei de vizitare nu s-a constatat prezenta impurităților.

Un deținut a sesizat aspecte referitoare la sancțiunea disciplinară aplicată prin hotărârea Comisiei de disciplină. Din actele examinate a rezultat că sancțiunea a fost contestată la judecătorul de supraveghere, iar plângerea formulată a fost respinsă.

Un alt deținut a prezentat demersurile întreprinse pentru încadrarea în grad și tip de handicap, menționând sprijinul acordat de conducerea unității penitenciare și a personalului medical pentru obținerea certificatului de încadrare în grad de handicap.

Condiții de cazare

Echipa a vizitat următoarele camere de deținere: camerele E 2.9, E 3.4 și E 3.5 destinate custodierii în regim semideschis; camerele E 4.2 și E 4.3, în regim deschis și două camere infirmerie (E 2.2 și E 2.4), constatându-se următoarele:

Repartizarea deținuților în camere se realiza conform regimurilor de executare, în funcție de vârstă și de gradul de risc pentru siguranța locului de deținere.

Referitor la numărul persoanelor private de libertate cazate în camere: în toate camerele vizitate deținuții erau cazați în paturi suprapuse, dispuse pe două și trei niveluri. La data vizitei erau cazate 459 de persoane private de libertate, la o capacitate legală de 487 de locuri, rezultând un număr de 28 de persoane private de libertate, sub capacitatea legală de deținere. În unele camere de detenție **nu erau asigurați 6 mc. aer/persoană**, prevăzuți de Ordinul Ministrului Justiției nr. 433/ C/ 2010 privind Normele minime obligatorii privind condițiile de cazare a persoanelor private de libertate și de standardele internaționale (ex. camerele E 3.5 și E 3.4 – regim semideschis și camera E 4.2.- regim deschis).

Pentru asigurarea dreptului la plimbare, Penitenciarul Târgu Jiu beneficia de un număr total de patru curți de plimbare, betonate, acoperite parțial cu copertine pentru utilizarea lor în condiții nefavorabile, dotate corespunzător (băncuțe, wc și apă potabilă).

Referitor la iluminarea și aerisirea camerelor: echipa de vizitare a constatat că majoritatea camerelor vizitate beneficiau de lumină naturală corespunzătoare, având ferestre de dimensiuni mari, care asigurau condiții pentru aerisire corespunzătoare și condiții potrivite pentru lectură și desfășurarea anumitor activități cotidiene. **Camerele E 4.2 și E 4.3 – regim deschis erau întunecoase, având ferestrele mici din termopan.** Iluminatul artificial era asigurat corespunzător prin becuri tip neon, cu excepția **camerei E 4.2, care nu avea întrerupător la baie și a camerei E 2.4 unde unul din tuburile de neon nu funcționa.** Directorul penitenciarului a menționat că în cursul anului 2016 se va pune în funcțiune și iluminatul de veghe.

În toate camerele de detenție vizitate prizele și întrerupătoarele erau amplasate în camere. Programul de asigurare a iluminatului artificial în secțiile de deținere și la grupurile sanitare era permanent, **iar iluminatul de veghe nu era asigurat.**

Referitor la mobilierul din camere: camerele de deținere vizitate **nu erau dotate corespunzător cu mobilier pentru servirea hranei în camere și pentru depozitarea bunurilor personale. Mobilierul existent în camerele de deținere era insuficient și nu asigura persoanelor private de libertate condiții pentru păstrarea bunurilor și obiectelor personale, precum și a alimentelor.** În timpul vizitei în camera E 2.2- infirmerie, **unii deținuți mâncau în pat, deoarece era o singură masă mică la care nu aveau loc.**

Referitor la grupurile sanitare și accesul la duș: camerele vizitate erau dotate cu grupuri sanitare proprii, cu chiuvete, vase de wc și dușuri, cu excepția camerelor E 4.2 și E 4.3, regim deschis care nu aveau duș, aveau doar un grup sanitar cu wc și chiuvetă. Pentru cele două camere exista o sală de baie comună. Apa rece era furnizată permanent, iar apa caldă după un program de distribuire aprobat de conducerea penitenciarului, în fiecare zi, cu excepția zilei de duminică.

Grupurile sanitare vizitate necesitau **operațiuni de zugrăvire a tavanelor, deoarece prezentau igrasie (camerele E 2.2- infirmerie, E 2.9, E 4.2 și E 4.3).**

Referitor la condițiile igienico-sanitare, camerele și grupurile sanitare vizitate prezentau o stare generală bună de curățenie; nu a fost constatată prezența ploșnițelor la verificarea cazarmamentului.

Produsele alimentare perisabile erau depozitate în genți sub paturi sau la ferestre (camerele E 2.9, E 3.5.), în condiții igienice improprii, iar îmbrăcămintea era depozitată în genți sub paturi.

Pavimentul din camere era din ciment mozaicat sau gresie, iar la regimul deschis era o cameră care avea parchet laminat (E 4.3).

În cursul anului 2015 s-au efectuat operațiuni de dezinfecție și deratizare. Dezinfecția și deratizarea au fost asigurate de angajații autorizați din cadrul penitenciarului, sub

supravegherea medicului penitenciarului, care a avizat procesele - verbale încheiate. Ultimele operațiuni de dezinsecție s-au efectuat în cursul lunii decembrie 2015, conform proceselor verbale de dezinsecție și deratizare prezentate de conducerea penitenciarului.

Referitor la igiena și calitatea cazarmamentului: în general, persoanele aflate în stare privativă de libertate au declarat că primesc lenjeria de la familie, preferând-o în locul celei de la unitatea penitenciară. Saltelele verificate erau în stare bună în unele camere vizitate, **în altele erau însă uzate (E 4.2, E 2.9)**. Din discuțiile cu conducerea penitenciarului a rezultat că au fost achiziționate un număr de 233 de saltele din burete ignifug, până la sfârșitul semestrului I 2016, existând posibilitatea de a completa numărul acestora la 500.

Penitenciarul Târgu Jiu avea o spălătorie care funcționa după un program aprobat de conducere, în zilele de luni până joi, între orele 7.30 – 15.30 și vineri între orele 7.30 – 18.30, când se spăla echipamentul deținuților care fuseseră la muncă. Directorul penitenciarului a menționat că spălătoria unității a fost dotată cu o mașină de spălat profesională.

În urma discuțiilor cu persoanele private de libertate, precum și a verificării tabelelor nominale de alocare a drepturilor igienico-sanitare distribuite, s-a constatat că materialele igienico-sanitare au fost asigurate conform OMJ 2056/C/06.09.2007 pentru aprobarea Normelor metodologice privind stabilirea unitară a drepturilor de echipament și de materiale igienico-sanitare aferente persoanelor private de libertate, anexa nr.8.

Condițiile de asigurare a hranei și servirea mesei: blocul alimentar era format din camera unde se depozitau zarzavatul și legumele, camera unde erau curățate legumele, sala unde se prepara mâncarea, camera de tranșare carne, camera de spălare și dezinfectare a bidoanelor și veselei folosite, magazia de alimente. Blocul alimentar și ustensilele folosite erau curate, pavimentul era din ciment mozaicat, iar pereții erau placați cu faianță. Meniul la data efectuării vizitei era afișat și diferențiat pe tipuri de regim.

Hrana era preparată de patru bucătari angajați, ajutați de mai mulți deținuți. Aceștia aveau la dispoziție un vestiar curat și un grup sanitar dotat cu duș, la care apa caldă era permanent disponibilă. La ora vizitei în blocul alimentar se pregătea mâncarea pentru prânz. Erau luate probe pentru fiecare regim alimentar în borcane închise cu capace și etichetate,

acestea fiind păstrate 48 de ore pentru eventuale verificări. Hrana se prepara în vase mari de inox, era transportată în bidoane de inox și distribuită în camerele de detenție.

Membrii echipei de vizitare au degustat din hrana preparată pentru toate normele și au constatat că avea gust ușor sărat, miros, consistență și aspect corespunzătoare. Medicul echipei de vizitare a recomandat „dozarea corectă a cantității de sare și vegeta la prepararea alimentelor”.

Au fost verificate tabelele decadale de repartiție a alimentelor pentru sezonul de iarnă (11.01.2016-20.01.2016), pentru fiecare normă de hrană, meniul zilnic, rațiile și centralizatoarele zilnice de alimente și s-a constatat ca acestea erau întocmite pe tipuri de regim. Medicul șef al unității verifica și aviza meniurile decadale, meniuri ce cuprindeau produse alimentare din toate grupele.

Deținuții serveau masa în camerele de detenție, **penitenciarul nu avea amenajate săli pentru servirea mesei. În spațiul destinat preparării hranei, hota nu funcționa.**

Spațiile de depozitare ale magaziei de alimente erau foarte mici, biroul magazionerului fiind în același spațiu unde erau amplasate rafturile cu alimente, iar carnea congelată ce urma a fi preparată se păstra în navete de plastic cu orificii, nefiind protejată. Unele alimente erau depozitate în saci direct pe paviment. Magazia de alimente era dotată cu cinci lăzi frigorifice și trei frigidere pentru depozitarea alimentelor perisabile.

Asigurarea asistenței medicale: structura cabinetului medical al Penitenciarul Târgu Jiu era următoarea: cabinet consultații medicină generală, punct farmaceutic, cabinet stomatologic, laborator tehnică dentară, camera de infirmerie, două camere de izolare respiratorie, cameră pentru recoltarea sputei, cameră de depozitare deșeuri medicale, sală de așteptare și grup sanitar.

Infirmeria avea în componență trei camere de deținere (E 2.2, E 2.3 și E 2.4), una dintre ele fiind pentru izolare în cazul bolilor infecto-contagioase.

La cabinetul medical erau încadrați un medic specialist medicină de familie, șase asistenți medicali medicină generală, un asistent de igienă, un tehnician stomatolog și un medic stomatolog cu contract de prestări servicii. Erau încadrați opt asistenți de medicină generală și un asistent de farmacie.

Din verificarea registrului de consultații zilnice s-a constatat că în anul 2015 s-au acordat 33.513 consultații, 1677 de tratamente și consultații stomatologice și 5776 de tratamente injectabile.

Asistența medicală era acordată de medic, care avea program între orele 08.00 – 15.00 și de asistenții medicali care își desfășurau activitatea în ture. Urgențele care nu puteau fi rezolvate în penitenciar erau prezentate la serviciul de urgență al Spitalului Județean Târgu Jiu. Evaluările și consulturile psihiatrice se efectuau de medici specialiști din spitale-penitenciare iar tratamentele psihotrope erau administrate în baza prescripțiilor medicilor specialiști.

La data vizitei în evidența cabinetului medical erau 56 de deținuți cu boli cardiovasculare, 41 de deținuți cu afecțiuni psihice, 23 cu diabet zaharat, din care 4 insulino-dependenți, 18 cu afecțiuni osteo-articulare, 3 cu epilepsie, 5 cu afecțiuni urologice, 27 cu afecțiuni digestive, 8 cu afecțiuni respiratorii, 2 cu afecțiuni endocrinologice, 1 cu afecțiune hematologică.

Referitor la incidența bolilor infecto-contagioase, în cursul anului 2015 nu au fost înregistrate cazuri de TBC pulmonar activ și nici alte boli infecto-contagioase cu declarare obligatorie. Au fost efectuate un număr de 50 de testări pentru virusul hepatic C, utilizând teste rapide de depistare furnizate de o firmă producătoare de medicamente aflată în convenție cu penitenciarul; rezultatele testărilor au fost negative.

Refuzuri de hrană și alte solicitări: din actele studiate și discuțiile purtate cu conducerea Penitenciarului Târgu Jiu a rezultat că în anul 2015 și ianuarie 2016, până la data vizitei au fost înregistrate un număr de 16 refuzuri de hrană. Cazarea persoanelor în refuz de hrană se făcea în infirmeria unității penitenciare.

În anul 2015 au fost înregistrate un număr de 16187 de cereri de la persoanele private de libertate și au primit rezoluții un număr de 13635, nu au fost aprobate un număr de 701 cereri, 102 au fost clasate, restul erau în curs de soluționare în termenul legal sau au fost transmise penitenciarelor unde au fost transferați solicitanții.

La judecătorul de supraveghere a privării de libertate în cursul anului 2015 au fost înregistrate și soluționate un număr de 239 de cereri cu caracter administrativ – jurisdicțional.

Din numărul total de cereri, un număr de 165 de cereri au privit stabilirea și schimbarea regimului de executarea pedepselor privative de libertate (art. 39, 40 din Legea nr. 254/2013).

Au fost admise 19 cereri, 123 de cereri au fost respinse și în 23 de cazuri s-a luat act de renunțarea la cererea formulată.

Un număr de 31 de cereri s-au referit la plângerile formulate împotriva hotărârilor comisiei de disciplină (art. 104 din Legea nr. 254/2013), au fost admise patru cereri, iar 27 au fost respinse.

Un număr de 104 cereri au avut caracter administrativ și s-au referit la refuzul de hrană (art. 54 din Legea nr. 254/2013) și la comisii rogatorii.

Dreptul la informație: în Penitenciarul Târgu Jiu existau patru info-chioșcuri instalate în secțiile de deținere, de unde persoanele private de libertate puteau obține informații legislative, aveau acces la presa scrisă, audiovizuală, precum și la biblioteca penitenciarului. Clubul-biblioteca era dotat cu mese și scaune pentru 20 de persoane, erau afișate programele educaționale și terapeutice. Exista o sală de curs cu 34 de locuri unde deținuții erau școlarizați de învățători și profesori din exteriorul penitenciarului.

Deținuții aveau dreptul la un număr de zece convorbiri telefonice, durata cumulată a apelurilor fiind de 60 minute zilnic.

În anul 2015, pe linia sectorului educație și asistență psihosocială au fost realizate: 1351 de evaluări educaționale sociale și psihologice, 2248 de convorbiri individuale, 174 de consilieri psihologice, 208 consilieri pe probleme sociale, 592 de participări la programe educaționale, 90 de deținuți au absolvit cursuri de calificare, 30 de deținuți au fost cuprinși la cursuri de școlarizare. Au fost consemnate 2150 de participări la programe și activități moral religioase și 2790 de participări la programe de asistență psihologică și socială.

Dreptul la vizită: camera de vizită era supravegheată de un agent și prin sistem video. Încăperea era dotată cu mese și scaune, exista amenajat un spațiu de joacă pentru copii, separat în aceeași încăpere, dotat cu jucării și televizor. Programul sectorului de vizită era de 12 ore zilnic, în trei serii, timpul efectiv de vizită pentru fiecare deținut fiind de minim două ore.

Rapoarte de incident - abateri - recompense: conform documentelor studiate, rapoartele de incident care au fost comunicate au vizat anul 2015, în această perioadă fiind întocmite 84 de rapoarte de incident, au fost aplicate un număr de 61 de sancțiuni, iar **23 de rapoarte au**

fost clasate. Din sancțiunile disciplinare contestate, trei au fost anulate de judecătorul de supraveghere, una a fost modificată, iar șase sancțiuni au fost anulate de instanța de judecată.

Din verificarea registrului cu abateri, s-a constatat că în anul 2015 au fost înregistrate un număr de **84 de abateri**: 13 pentru lovire între deținuți, una pentru autoagresiune, 21 pentru deținere obiecte interzise, 22 pentru atitudine necuviincioasă față de cadre, două pentru nerespectare R.O.I., 7 pentru ingerare medicamente fără prescripție medicală, transmitere medicamente, etc. **Pentru aceste abateri au fost aplicate 84 de sancțiuni.**

În anul 2015, în cadrul comisiei au fost discutate 1962 de propuneri de recompense, din care 1731 au fost aprobate. Recompensele au constat în învoire sau permisiunea de ieșire din penitenciar (54), suplimentarea drepturilor la pachete și vizite (1640), ridicarea unei sancțiuni disciplinare aplicate anterior (38).

De asemenea, în cursul anului 2015, au fost aplicate personalului încadrat opt sancțiuni disciplinare, cauzele fiind neglijența în serviciu, lipsa de responsabilitate în executarea atribuțiilor de serviciu și comportament necorespunzător. Personalul penitenciarului nu a fost sancționat pentru nerespectarea drepturilor deținuților.

Conform referatului întocmit de medicul desemnat de Colegiul Medicilor din România, la intrarea în penitenciar, persoanei private de libertate i se efectua examen clinic general, după care rămânea 21 de zile în carantină, perioadă în care se monitorizau afecțiunile prezente la intrare și i se acorda tratamentul corespunzător, dacă era cazul.

Față de cele constate, medicul din echipa de vizitare a formulat următoarele recomandări: încălzirea corespunzătoare a camerelor; înlăturarea mucegaiului din unele camere; prelungirea programului de apă caldă; asigurarea iluminatului de veghe în toate camerele de detenție; protejarea alimentelor expuse la aer, la ferestre; dotarea cu frigidere a camerelor de detenție; depozitarea corectă a alimentelor în blocul alimentar; dozarea corectă a cantității de sare și vegeta la prepararea alimentelor și evitarea depozitării alimentelor direct pe podea.

Conform punctului de vedere al reprezentantului organizației neguvernamentale – SOS Copiii Gorjului: unii deținuții care se aflau în infirmerie sufereau de patologii mintale severe. A remarcat de asemenea insuficiența și chiar lipsa mobilierului pentru servirea mesei, precum și depozitarea necorespunzătoare a unor alimente în blocul alimentar (carne, cartofi).

Reprezentantul O.N.G. a făcut unele recomandări: reorganizarea spațiilor de infirmerie, verificarea procedurilor de depozitare a alimentelor și eliminarea amelioratorilor la prepararea alimentelor.

Față de cele expuse, în temeiul art. 29¹¹ alin. (1) și art. 29¹⁵ din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Avocatul Poporului

RECOMANDĂ

conducerii Penitenciarului Târgu Jiu să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

- identificarea unor soluții pentru respectarea dispozițiilor legale referitoare la spațiul vital care se asigură persoanelor private de libertate;
- montarea unui întrerupător la grupul sanitar al camerei E 4.2 și înlocuirea tubului de neon defect din camera E 2.4;
- urgentarea demersurilor pentru asigurarea iluminatului de veghe;
- asigurarea unor condiții decente de servire a hranei de către persoanele private de libertate, prin examinarea posibilității de amenajare a unei săli de mese;
- dotarea camerelor cu mobilier pentru păstrarea bunurilor și obiectelor personale, precum și înlocuirea saltelelor vechi și uzate (camerele E 4.2 și E 2.9);
- asigurarea condițiilor pentru păstrarea la rece a produselor perisabile cumpărate de către deținuți de la magazinul din incinta penitenciarului sau primite periodic prin pachete de la familie sau alte persoane;

- efectuarea operațiunilor de zugrăvire a camerelor care prezentau igrasie (camerele E2.2, E 2.9, E 4.2 și E 4.3);
- repararea hotei din spațiul destinat preparării hranei din cadrul blocului alimentar; depozitarea corectă a alimentelor în blocul alimentar și evitarea depozitării acestora direct pe paviment;
- analizarea posibilității de amenajare a unor spații suplimentare pentru magazia de alimente a penitenciarului și dotarea corespunzătoare a acestora, precum și asigurarea unor condiții igienice pentru depozitarea cărnii congelate ce urma a fi preparată;
- dozarea corectă a cantității de sare și vegeta la prepararea hranei, ținând cont de cantitățile de sare și condimente menționate în tabelele decadale de repartiție pe norme de hrană;
- evaluarea modului de întocmire a rapoartelor de incident, având în vedere numărul rapoartelor clasate și al sancțiunilor anulate de instanțele de judecată.

9 martie 2016